

Yommuu Soda fi Rakkoon Cimu-Kutaa 6

Description

Kutaa darbe keessatti yeroo sodaa fi rakkoo cimaa amaloota munaafiqota ilaalle turre. Akka yaadachisaatti munaafiqonni yeroo sodaa fi rakkoon dhalatu, garmalee sodaan guuttamu. Akka nama duâ€™uu ijji isaanii naannofti. Lola irraa ni dheessu. Garuu rakkoo fi sodaan erga deeme booda dubbiin goottota. Hajiin dabeessota, dubbiin goottota. Namoota dhugaa cimanii hujjatanii fi hawaasaa Muslimaa irraa badii deebisuuf carraaqan arraba isaanii qaraan rakkisu. Amalli isaanii badaan biroo waadaa Rabbii fi Ergamaan Isaa galan hin dhugoomsan, itti hin amanan. Kanaafu, hajiin isaanii Rabbiin biratti fudhatama hin qabu.

Muâ€™mintoonni immoo faallaa kanaati. Mee harâ€™a yeroo rakkoo fi sodaa waaâ€™ee muâ€™mintootaa (warra dhugaan amananii) haa ilaallu.

Yeroo Rakkoo fi Laafinna Ergamaa Rabbii (SAW) keessa fakkeenya gaariitu isiniif jira

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُشْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ
 الْآخِرِ وَذِكْرُ اللَّهِ كَثِيرًا

٢١

â€œDhugumatti nama Rabbii fi Guyyaa Aakhira kajeeluf ammas Rabbiin baayâ€™isee yaadatuuf Ergamaa Rabbii keessa hidhannaa (fakkeenya) gaariitu isiniif jira.â€ Suuratu Al-Ahzaab 33:21

Aayan kabajamtuun tuni dubbii, hojiwwanii fi haala isaa keessatti Ergamaa Rabbiitti (SAW) hidhachuu keessatti hundee guddaadha. Kanaafi, Rabbiin tabaarakaa wa taâ€™aalaa namoonni guyyaa Ahzaab obsa, kutannoo, lolaaf hidhannoo, qabsoo isaatii fi Gooftaa isaa irraa karaa bahiinsa eegu keessatti Nabiyyi fakkeenya akka godhatan ajaje. Hanga Guyyaa Murtiitti nageenyi fi rahmanni itti fufaan isarra haa jiraatu. Kanaafi, Rabbiin oltaâ€™aan guyyaa Ahzaab dhimma isaanii keessatti namoota dhiphathan, jeeqaman, kirkiraniinakkana jedhe: â€œDhugumatti nama Rabbii fi Guyyaa Aakhira kajeeluf ammas Rabbiin baayâ€™isee yaadatuuf Ergamaa Rabbii keessa hidhannaa (fakkeenya) gaariitu isiniif jira.â€

Maaliif fakkeenya isa hin godhannee, amala isaa hin hordofnee? [1]

Rasuulli (SAW) jirenyaa guutuu keessatti fakkeenya gaarii namaaf taâ€™u. Ergamaa Rabbiitti hidhachuu jechuun dubbiin, hojiin, amantii fi niyyaan isaan walitti galuudha. Namni hojiin, dubbiin, amantii fi niyyaan isaa akka hojii, dubbii, amantii fi niyyaa Nabiyyii (Sallallahu Aleyh Wassallam) taâ€™e hidhannaa gaarii itti hidhatee jira.

Garuu Ergamaa Rabbiitti (SAW) kan hidhatu ykn fakkeenya godhatu, nama Rabbii fi Guyyaa Aakhiraan kajeeluu fi Rabbiin baayâ€™isee yaadatuudha.

Guyyaan Aakhiraan Guyyaa Qiyaamaati. Guyyaa Aakhiraan kan jedhameef isa booda guyyaan biraa waan hin jirreefi. Guyyaan kuni marsaa dhumaa uumamtootati. Sababni isaas, namni jirenyaa keessatti marsaa afur qaba. Marsaa garaa haadhaa isaa keessatti, marsaa addunyaa keessattii, marsaa qabrii keessattii, marsaan afraffaan Guyyaa Qiyaamatii. Kuni marsaalee afur. Achitti halkanis taâ€™ee guyyaan hin jiru. Sababni isaas, aduun maramte ibiddatti darbamti.

Jechi Rabbii oltaâ€™aa:â€œ**nama Rabbii fi Guyyaa Aakhiraan kajeelufâ€**

Rabbiiin subhaanahu wa taâ€™aalaa Qurâ€™aanaa keessatti yeroo baayâ€™ee Isatti fi Guyyaa Aakhiratti amanuu walitti hidha. â€œ**Rabbii fi Guyyaa Aakhiraatti amanaa.**â€ (An-Nisaa 4:39). Sababni isaas, Guyyaa Aakhiraatti amanuun hojji akka hojjatan nama taasisa. Ati Guyyaan tokko hojji keetiif kan jazaa itti argattu akka jiruu yoo amante, Guyyaa kanaaf ni hojjatta. Faallaa kanaa, namni Guyyaa Aakhiraan mormuu (itti hin amanne), guyyaan kanaaf hin hojjatu. Sababni isaas, addunyaa tana malee wanti biraa hin jiru jedhee amana. Garuu namni Guyyaa Aakhiraatti yoo amane, kuni akka hojjatu isa taasisa. Kanaafi ni jedhe: â€œ**nama Rabbii fi Guyyaa Aakhiraan kajeeluf ammas Rabbiiin baayâ€™isee yaadatuufâ€**

Rabbiiin yaadachuun (zikriin) qalbiin, arrabaa fi qaamoleen taâ€™a: Zikriin qalbiin kan taâ€™uu, namni keeyyatoota, mallattoolee, maqaalee fi sifaata Rabbiitti xinxalluu. Arrabaanis Isa faarsuun taâ€™a. Qaamanis kan akka salaata keessatti rukuâ€™aa fi sujuuda buâ€™uu, dhaabbanaa fi taaâ€™umsa. Kanaafu, zikriin qalbii keessatti, arraba keessatti fi qaamolee keessatti taâ€™a.

Namni aaqilli ij�انوو qabu Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa yaadachu (zakkaruu) hin dhiisu. Sababni isaas, uumamtoota Isaa hunda keessa mallattoolee tokkichummaa fi ogummaa Isaa agarsiisantu jira. Wanti kamiyyu kawni (yuniversi) kana keessatti argitu, Rabbiin si yaadachiisa.

Haaluma kanaan hojji kee keessatti ij�انوو yoo qabaatte, hojji gaarii kamiyyuu hojjattu ibaadaa gochuu dandeessa. Namni ij�انوو qabu hojji aadaa ibaadaa godha. Namni gaafilli immoo hojji ibaadaa aadaa godha. Namni ij�انوو yoo qabaate, zikrii Rabbiitiif kan itti fayyadamu yoo taâ€™e malee umrii isaa irraa sakandii hin gubu.[\[2\]](#)

Yeroo Soda fi Rakkoo Cimaa Wanta Muâ€™mintoonni (warri amanan) jedhan

Itti aansee Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa haala gabroota Isaa amananii dubbata:

وَلَمَّا مَرَءَ الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ

الْلَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادُهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَسَلِيمًا

â€œYommuu muâ€™mintoonni Ahzaab argan, â€œKuni wanta Rabbii fi Ergamaan Isaa waadaa nuuf galaniidha. Rabbii fi Ergamaan Isaa dhugaa dubbataniiru.â€ Jedhan. [Kuni] amanuu fi

harka kennuu malee waan biraatisaaniif hin daballe.â€ Suuratu Al-Ahzaab 33:22

Ibn Abbaas (radiyallahu anhumaa) fi Qataadan ni jedhan: [Waadaan Rabbiin isaaniif gale] kuni jecha Rabbii suuratu Al-Baqarah keessa jiruudha:

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُم مَّثُلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ
قَبْلِكُم مَّسْتَهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَاءُ وَزُلْزَلُوا حَتَّىٰ يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا مَعَهُ مَمَّنْ نَصَرَ اللَّهُ أَلَا إِنَّ نَصَرَ اللَّهُ قَرِيبٌ

٢١٤

â€œSila fakkaatan warra isinin dura darbanii osoo isinitti hin dhufin Jannata seenuu yaadduu? Hiyyummaa fi rakkinni isaan tuqxe; hanga Ergamaa fi warri isa waliin amanan â€œSila gargaarsi Rabbii yoomi?â€ jedhan gahanitti ni sochoofaman. Eeyyen! Dhugumatti, gargaarsi Rabbii dhiyoodha.â€ (Suuratu al-Baqarah 2:214)

(Yaa warra amantan! Qormaanni (rakkoon) warra amanan isiniin duraatti dhufe osoo isinittis hin dhufin Jannata seenu ni yaadduu? Dhugumatti, hiyyummaan, dhibee fi rakkinni adda addaa isaan tuqee jira. Hanga Ergamaa fi warri amanan, â€œGargaarsi Rabbii yoom dhufa?â€ jedhan gahanitti sodaa adda addaatin hurgufamanii jiru. Eeyyen, gargaarsi Rabbii warra amananitti dhiyoodha.)

Warri amanan yommuu garee gamtooman isaan marsanii argan, aayah armaan olii yaadachuun â€œKuni qormaata gargaarsi dhiyoonti aane dhufu kan Rabbii fi Ergamaan Isaa waadaa nuuf galaniidhaâ€• jedhan. Kanaafi, Rabbiin oltaâ€™aan ni jedhe, â€œRabbii fi Ergamaan Isaa dhugaa dubbataniiru.â€ [3]

Kuni faallaa munaafiqootatti. Muâ€™mintoonni â€œKuni wanta Rabbii fi Ergamaan Isaa waadaa nuuf galaniidha. Rabbii fi Ergamaan Isaa dhugaa dubbataniiru.â€ Yommuu jedhan, munaafiqonni immoo, â€œRabbii fi Ergamaan Isaa gowwoomsaa malee homaa waadaa nuuf hin galle.â€ Jedhan.

Muâ€™mintoota bira yaqiina (shakkii tokko malee dhugaan amanuu) waan qabanii fi niyyaan isaanii gaarii waan taâ€™eef dubbii haqaa jedhan. Munaafiqonni immoo yaqiina waan hin qabnee fi niyyaan isaanii gaarii waan hin taanef, dubbii badaa fi sobaa jedhan. Kunoo yeroo qormaataa namoonni akkanatti adda baafamu. Namni qormaanni jabaan isatti dhufuun dura iimaana ofii beekumsaa fi hojii gaggaariin jabeesse, qormaata ni darba. Namni dhiise immoo ni kufa.

â€œ[Kuni] amanuu fi harka kennuu malee waan biraatisaaniif hin daballe.â€ Kana jechuun ahzaaba arguun Rabbiitti amanuu, waadaa Isaa dhugoomsuu, murtii Isaatiif harka kennuu fi ajaja Isaatiif masakamu malee waan biraatisaaniif hin daballe. Qalbiin amanuu, qaamoleen harka kennu. Kana jechuun qalbiin ni amanan, qaamolee isaanitiin ajaja Rabbiitiif ni bulan (ni ajajaman).

Bakki amanuu qalbiidha, bakki harka kennuu fi masakamu immoo qaamoleedha. *Amantiin namaawantoota lamaan kanniinin malee hin guuttamu: amanuu fi harka kennu* (ajajamu). *Namni harka kennee (wanta itti ajajame hojjatee) garuu hin amanne, inni munaafqa. Namni amanee garuu harka hin kenninee, inni of tuulaa (mustakbir) taâ€™a. Namni amanee fi harka kenne, inni muâ€™mina dhugaa, gabricha dhugaa taâ€™a.*^[4]

Guduunfaa

Dhugumatti aayaanni (keeyyattoonni) armaan olii wanta namni amane yeroo sodaa fi rakkoo jechuu fi hojjachuu qabu namatti akeeku.

1ffaa-Rasuula fakkeenya godhachuu. Namni rakkoo cimaa keessaa bahuuf wanta Nabiyyiin (SAW) hojjatanii fi itti ajajan haa hojjatu. Akkaataa Nabiyyiin rakkoo keessa itti darban haa ilaalu

2ffaa-Rakkoon addunyaa tana keessatti nama qunnamu Rabbii oltaâ€™aa irraa qormaata akka taâ€™e haa mirkaneefatu. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa gabroota Isaa akka qoru irra deddeebiâ€™e waadaa galee jira. Kanaafu, namni yommuu rakkoon isatti buâ€™uu â€œKuni waadaa Rabbiin galeedha.â€ jechuun yoo obse, mindaa inni argatu hin gaafatin. (Mindaa guddaa argata).

3ffaa-Yeroo rakkoo waadaa Rabbiitti amanuu, murtii Isaatiif harka kennu fi ajaja Isaatiif bulu. Aayah armaan olii keessatti: â€œ[Kuni] amanuu fi harka kennuu malee waan biraa isaaniif hin daballe.â€ jedhu ni arganna. Kuni kan agarsiisu, yeroo rakkoo namni Rabbiitti fi wanta Isarraa dhufeetti amanuu, murtii Isaatiif harka kennu fi wanta Inni ajaje hojjachuu fi wanta Inni dhoowwe dhiisudha.

Akka fakkeenyaatti yeroo korona kana keessatti kana hojii irra oolchun baayâ€™ee barbaachisaadha. Sababa koronaatin yoo namni jaallatan duâ€™e ykn qabeenya dhaban, â€œKuni wanta Rabbiin waadaa galeedha.â€ jechuun obsuu, Rabbiitti fi waadaa Isaatti amanuu, murtii Isaatiif harka kennuu, wanta Inni ajaje hojjachuu fi wanta Inni dhoowwe dhiisu barbaachisa. Namni kana yoo hojjate, haala salphaan qormaata cimaa keessa darba. Kana hubachuuf, wanta Nabiyyiin (SAW) fi sahaabonni isaa qormaata cimaa san booda argatan kutaa itti aanu keessatti ni ilaalla. Namni wanta armaan olii hin hojjanne immoo akka munaafiqota taâ€™a.

â€œAddunyaa Keessatti Namoota Qoruun (Mokkoruun) Maaliif Barbaachisee?â€ Deebii kanaa argachuuf: As tuqaa: <http://sammubani.com/2020/04/12/yommuu-sodaa-fi-rakkoon-cimu-kutaa-7/#more-14323>

Kitaabban wabii:

- [1] Al-Misbaahu Al-Muniir fii zahziib Tafsiir Ibn Kasiir-1121
- [2] Tafsiiru Al-Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Al-Ahzaab-Ibn Useymiin-fuula 165-166
- [3] Al-Misbaahu Al-Muniir fii zahziib Tafsiir Ibn Kasiir-1121
- [4] Tafsiiru Al-Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Al-Ahzaab-Ibn Useymiin-fuula 170

Date Created

April 10, 2020

Author

admin